

Kultur og natur skal gå hånd i hånd

Af Kirsten Østergaard

kirsten.oestergaard@nordjyske.dk

DET OMFATTENDE Life projekt på Læsø handler ikke kun om naturpleje og øens udvikling.

Mens Naturstyrelsen, Læsø Kommune og de private lodsejere i projektet hovedsageligt tænker på afgræsning, afbrænding og træfældning, har endnu en væsentlig medspiller meldt sig på banen, nemlig Kulturstyrelsen.

Læsø har mere end 700 fredede fortidsminder, tidligere saltsyderier, som skal bevares og kræver hensyn, inden Naturstyrelsen rykker ind på arealerne.

- Læsø har Danmarks største koncentration af fortidsminder, derfor har vi et særligt øje på øen, forklarer arkæolog Marie Ax fra Kulturstyrelsen.

Kulturstyrelsen har tidligt været bekendt med Life projektet, og Marie Ax erkender, at forståelsen for Naturstyrelsens plejeplaner må

ske ikke var helt i overensstemmelse med Kulturstyrelsens opfattelse af, hvordan fortidsminder skal bevares.

Dialog i stedet for påbud

I stedet for at træffe en skrivebordsbeslutning fra København med diverse påbud valgte Kulturstyrelsen imidlertid at komme til Læsø.

Dels for selv at besigtige arealerne sammen med Naturstyrelsen, dels for at drøfte bevarelse af saltanlæggene, undgå eventuelle ødelæggelser og genoprette eksisterende skader.

Sammen med sin kollega fra Kulturstyrelsen, Jørgen Westphal, ankom Marie Ax til Læsø tirsdag middag. Herefter kom de to arkæologer på en halvanden dags stropetur i terrænet sammen med skovfoged Hans-Henrik Jørgensen og skovløber Per Pedersen fra Naturstyrelsen, suppleret af Gert Hougaard, der er Naturstyrelsens ansvarlige for fortidsminder.

I NÆRHEDED af de tidligere saltsyderier fandt arkæologerne adskillige fragmenter af slagger.

SKOVFOGED HANS-HENRIK Jørgensen viste vej gennem Langerøn hegnet ved hjælp af kortet med jordlodder og afmærkede saltanlæg. Fra venstre Per Pedersen, Marie Ax, Gert Hougaard, Hans-Henrik Jørgensen og Jørgen Westphal.

Tirsdag eftermiddag besøgte gruppen Horneks for at se på afbrænding af lyng og senere blev tilgroningen af saltanlæg studeret på Kringelrøn.

Onsdag besigtigede gruppen blandt andet kaptajn Mathiesens anlæg på Færøen og Langerøn hegnet, hvor saltsyderierne har ligget som perler på en snor.

Undervejs forklarede Hans-Henrik Jørgensen detaljeret, hvordan Naturstyrelsen agtede at gå til værks, om der kunne arbejdes maskinelt eller med håndkraft for at fjerne uønsket bevoksning og om fornyelse af lyngarealer ved hjælp af afbrænding.

Kreativitet

- Vi skal finde ud af, hvor vi kan bruge maskinelt grej, og hvor vi skal arbejde med let hånd af hensyn til fortidsminderne og naturen. Vi vil gerne have, at både natur og kultur trives. Derfor skal vi tænke kreativt, betoner han.

Rundturen på Læsø blev en gevinst for begge parter, der hver især fik større indsigt og forståelse for modpartens synspunkter.

- Vi har valgt dialog i stedet

for påbud, og jeg har fået en hel anden oplevelse af fortidsminderne og naturpleje på Læsø, efter vi har været rundt på øen. For eksempel har projektet et ønske om at

lave medvinds afbrænding. Det er normalt ikke tilladt i områder med fortidsminder, men her vil det give mening, erkender Marie Ax.

DE TILGROEDE saltanlæg ligger skulder ved skulder på Langerøn og er let genkendelige med ildsted i midten og en mindre vold udenom. Her forsøger Gert Hougaard at finde afmærkningen, mens Hans-Henrik Jørgensen og Per Pedersen ser til.